Štev. 158. V Ljubljani, v pondeljek 14. julija 1919. Leto III.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna petitvrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratične stranke.

Posamezna štev. stane — 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Sodrugi, sodružice,

krajevne polit. organizacije Ljubljana!

Na nedeljo, 20. julija sklicuje krajevna politična organizacija Ljubljana v društvene prostore v Mahrovi hiši

zaupniško konferenco

sledečim dnevnim redom:

1. Blagajniško poročilo; poroča sodrug Tome.
2. Tajniško poročilo; poroča sodrug Vencajz.
3. O organizaciji poroča sodrug Uratnik.
4. O taktiki poroča sodr. Stebi.
5. O komunalni politiki poroča sodr. Kocmur.
6. O vzgojnem delu poroča sodrug Vencajz.
7. O strankinem davku poroča sodrug Svetek.
8. Slučajnosti.

Pričetek točno ob 8. uri zjutraj.

Vstop je le s posebno izkaznico dovoljen, katero si mora vsak sodrug v ta namen pravočasno pri blagajniku ali tajniku preskrbeti.

Krajevna politična organizacija Ljubljana.

Druga Internacijonala.

(14. julij 1889 — 14. julij 1919.)

Danes je minulo trideset let, odkar so se zbrali socijalistični zastopniki dveh delov sveta v Parizu, da obnove — 25 let po njeni ustanovitvi — staro Internacijonalo, za dan obnovitve so izbrali obletnico dneva, ko je pred sto leti francosko meščanstvo v veliki revoluciji v naskoku osvojilo Bastillo.

Odkar je Karl Marx na šestem internacijonalnem kongresu v Haagu (2.—7. sept. 1872) staro Internacijonalo razpustil, ker je izvršila svoje delo in ni bila delavskemu razvoju več potrebna, so vezali socijalistične stranke raznih dežela le stiki med posameznimi voditelji; pravih strankarskih stikov pa ni bilo. Klic „Proletarci vseh dežela, združite se!“ ni zamrl. Posamezne socijalistične stranke je celo čim dalje bolj vzpodbujal, da naj poizkusijo zopet obnoviti vezi med proletarci vseh svetov. Toda to delo je bilo takrat težko. Nemški socijalni demokratje so se morali boriti proti Bismarckovem socijalističnem zakonu, francoski socijalisti so si pa morali opomoči po strašnem udarcu, ki jim ga je zadejal razpad Komune. Že po l. 1880 so se vršile manjše konference med francoskimi in angleškimi socijalisti. Leta 1887 je pa sklenila nemška socijalna demokracija na svojem strankinem zboru v St. Gallenu na Beblov predlog, da izvrši vse priprave za sklicanje **novega mednarodnega delavskega kongresa, ki naj bi se vršil leta 1888.**

Pojavile so se pa zopet velike težkoče. Angleško delavstvo je bilo domala vse organizirano v velikih strokovnih organizacij, ki so bile skoro popolnoma nepolitične in so se borile proti vsaki strokovni organizaciji, ki je hotela nastopati kot samostojna politična stranka. Od internacijonalnega kongresa so hoteli izključiti nemške, avstrijske, ruske in poljske socijaliste. — Na Francoskem se je pa bil hud boj med posibilisti, ki so bili tesno zvezani s konservativnimi angleškimi organizacijami, in med utaristi pod vodstvom Guesdeja in Lafargueja ter Blauquisti pod Vaillantovim vodstvom. Vkljub neprestanim pogajanjem s posibilisti, ki so hoteli sami marksistične mandate pregledati, se je kongres za l. 1888 izjalovil.

Toda februarja 1889 se je vršila konečno v Švici konferenca, na kateri so sklenili nemški, belgijski, švicarski in nizozemski socijalisti ter francoski marksisti, da prepuste sklicanje mednarodnega kongresa posibilistom, s pogojem, da bo zbor sam overovil mandate in določil dnevni red. Posibilisti tega predloga niso sprejeli, ker so hoteli sami pregledati marksistične mandate. Sedaj so marksisti prenehali s pogajanji in sklicali zbor ne glede na posibiliste. Tako sta se sestala 14. julija 1889 v Parizu dva mednarodna kongresa: manjši kongres posibilistov in velik svetovni kongres socijalistov, ki je ustanovil novo (drugo) Internacijonalo.

V mali dvorani na Rue Petrelle se je zbralo v jutru 14. julija na 400 delegatov vseh narodov. Iz Nemčije je prišlo vkljub protisocijalistovskemu zakonu 81 delegatov, iz Anglije, kjer je bila večina delavstva združena v „Strokovnih zvezah“, je prišlo 21 zastopnikov mlade socijalistične stranke, med njimi **William Morris** in **Keir Hardie**; iz Belgije so prišli **César de Paepe**, **Jean Volders** in **Ausele**. Navzoči so bili med drugimi tudi Španec **Iglesias**; Rusa **Lawrov** in **Plehanow**, Italijana **Andrea Costa** in **Amilcare Cipriani**, član Komune; prerano umrli brat **Ignaca Daszinskega, Feliks**, ter konečno sedem avstrijskih delegatov (sodrugi **V. Adler, Diebl, Hybeš, Körber, Kralik, Pokorny** in **Popp**). Iz Francije je bilo 220 delegatov.

Kongres, ki ga je otvoril **Paul Lafargue**, mož Marxove hčerke, in mu je predsedoval **Ausele**, je bil veličastna manifestacija zavednih zastopnikov svetovnega proletarijata, tako, da je mogel stari Wilhelm Liebknecht vzkliknili: **„To je svetovni delavski parlament, prvi, kar jih je svet videl!“** Vsakdo, ki je bil navzoč na tem zboru, je uvidel, da ta zbor more in hoče obnoviti Internacijonalo.

Razprave na zboru so se vršile stvarno in resno, tako da je zbor po šestdnevnih razpravah, dne 20. julija nad vse pričakovanje dobro končal svoje delo v korist svetovnemu proletarijatu. Motili so ga sicer **posibilisti** ter posebno francoski in angleški **anarhisti**, katere so odstranili iz dvorane.

Glavna točka dnevnega reda je bila **„Mednarodna delavska zakonodaja“**. Pri tej točki so referirali zastopniki vseh dežela o stanju socijalističnih organizacij v svojih deželah, o njihovem boju proti kapitalizmu in predvsem o načinu, kako naj se izvede delavsko zakonodajstvo.

Bebel je smatral osemurni **delavnik** za predpogoj vsemu delavskemu varstvu in je dal v svojem krasnem govoru smernice zborovim sklepom. Zbor je najprej sklenil, da pošlje odposlance na konferenco, ki jo je nameravala sklicati v svrho delavskega zakonodajstva švicarska vlada v Bern in da tam predloži na kongresu sprejete sklepe kot zahteve proletarijata. Toda po razpravah so ovrgli ta sklep in prežeti mednarodne edinosti so sklenili, da izvedejo **sami tozadevno mednarodno akcijo**. In tako je bil brez debate in z velikim navdušenjem sprejet od sodruga **Lavigueja** v imenu francoskih strokovnih organizacij, na zadnji seji stavljen predlog, glasom katerega naj se izvrši **mednarodna manifestacija za osemurni delavnik.** In Lavigue je smatral za najboljši, da naj bo dan manifestacije — **prvi maj 1890.** Od tedaj je prvi pomladanski dan: Prvi Maj — praznik vsega svetovnega proletarijata. Konferenca **je zahtevala** še **odpravo stalnih armad ter splošno ljudsko oborožitev.**

Tako se je končal prvi in ustanovni zbor druge (nove) Internacijonale. Delavski odposlanci so se podali z velikim navdušenjem na delo, za katero jim je dal zbor smernice. Uspeh ni izostal. Socijalistične stranke so se neprestano večale, zakonodaja v varstvo delavstva se je izpopolnjevala, socijaliste in delavstvo so priznali kot odločujoče činitelje itd. —

Po pariškem kongresu je zborovalo še osem mednarodnih kongresov. Deseti bi se moral vršiti dne 23. avgusta 1914 na Dunaju, toda svetovna vojska ga je prehitela. Čudno in nesocijalistično postopanje nemških, francoskih in angleških socijalistov je drugo Internacijonalo začasno razbilo. Socijalisti ene dežele so se bojevali proti socijalistom druge dežele, internacijonalna solidarnost — kakor da je ni več! Ruska revolucija jo je zopet vzbudila. Socijalisti so začeli s predpripravami za nov mednarodni kongres v Stockholmu, ki se pa ni vršil. Priprave so se nadaljevale in letos v februarju se je sestal v Bernu prvi mednarodni kongres za obnovitev druge Internacijonale.

Ni daleč več ta dan, ko se bo zopet združilo v Internacijonali delavstvo vsega sveta in bo ... et edino po mnogih vojnih izkušnjah nadaljevalo in dokončalo boj proti kapitalizmu.

Imamo pa tudi tretjo Internacijonalo. Zdi se, da se ponavljajo časi I. Internacijonale. — Marks - Bakunin. Upajmo pa, da zopet izda mednarodno organizirano delavstvo novo „Inavguralno adreso“, ki zakliče vsemu delavstvu sveta:

„Proletarci vseh dežela, združite se!“

Sodrug dr. Henrik Tuma ni umrl.

Prejeli smo razveseljivo vest, da je sodrug dr. Tuma, o katerem se je te dni naznanilo, da je umrl, še vedno zdrav in čil in da se še vedno prav pridno udeležuje strankinega gibanja. Še včerajšnji „Lavoratore“ naznanja, da bo sodrug dr. Tuma predaval v nedeljo v Sv. Križu pri Trstu o „vzrokih in posledicah socijalizma“! Ta vest nas je izredno veselila. Žal, da moti naše veselje sporočilo, da so pač tržaški delavci izgubili te dni enega svojih najplemenitejših sodrugo, in sicer sodruga dr. Gilberta Sinigaglia. Pokojni sodrug je bil vsled svoje izredne poštenosti in nadarjenosti — bil je tudi odličen zdravnik — ter iskrene vere v socijalizem nadvse priljubljen med tržaškim proletarijatom, ki mu je tudi to svojo ljubezen ob njegovem pogrebu sijajno izkazal. Bil je sin odlične goriške italijanske rodbine. Med tržaškim delavstvom je deloval vneto več let, vzpodbujal ga, družil, sipal med njim svoje bogato znanje. Bil je občinski svetovalec, zdravniški vodja ondotne vzorne bolniške blagajne itd.

Na prerani grob plemenitega sobojevnika, apostola in učitelja ljubezni in sprave med narodi, polaga tudi slovenski proletarijat žarečo krizantemo svojega iskrenega, trajnega spomina.

Ljubljanski dopisni urad poroča sledeče:

Ljubljana, 12. Glasom zadnjih poročil iz Trsta se je izkazala vest o smrti odvetnika dr. Henrika Tume, ki so jo pred dnevi prinesli nekateri potniki iz Trsta, za neresnično. Pomota se je dogodila bržkone vsled tega, ker je ta čas umrl v Trstu znani tržaški socijalno-demokratični vodja zdravnik dr. Sinigaglia, kateremu so tržaški socijalni demokratje priredili izredno impozanten žalni sprevod, katerega se je udeležilo več desettisoč ljudi.

Brzojavne vesti.

Protič v Belgradu.

LDU. Belgrad, 11. Ministrski predsednik Stojan Protič in ostali ministri so se davi ob dveh vrnili iz Pariza v Belgrad.

NOVA NEMŠKO - AVSTRIJSKA NOTA.

LDU. Saint Germain, 11. julija. (DunKU.) Nemško-avstrijska mirovna delegacija je predložila danes skupno noto, ki vsebuje deloma na podlagi dosedanjih not, deloma na podlagi novih poročil natančno formulirane protipredloge k vsem klavzulam mirovne pogodbe, izvzemši gospodarske določbe. Novi izpreminjevalni predlogi se tičejo v prvi vrsti vprašanja o državljanstvu in o varstvu manjšin in delavcev. **Glede varstva delavcev se sklicuje nota na sklepe bernske konference.**

Nemci za neposredna pogajanja s Poljsko.

LDU. Berlin, 11. (DunKU.) Predsednik nemšške mirovne delegacije Lersner je 8. t. m. poslal Clemenceauju noto, v kateri **zahteva v imenu nemške vlade, da se pospeši neposredno pogajanje s poljsko vlado.** Namen teh pogajanj naj bi bil, zavarovati redno predajo posamnih upravnih oddelkov in določiti podrobnosti glede umaknitve pruskih uradnikov; pri tem naj bi sodelovali tudi dotični pruski resorti.

LISTEK.

35

Avgust Strindberg:

Bedakova izpoved.

Preložil Fran Albrecht.

(Dalje.)

Hitel sem v tiskarno. List se je še tiskal! Vse se je ponesrečilo! Hudo sem oštel svojo upraviteljico. Njena prirojena brezskrbnost in popolna nevednost v založniških zadevah jo je opravičevala. V vsem se je popolnoma zanesla na režiserja.

Dvesto kron je bilo porabljenih! Zapravil sem svoj prosti čas, svojo čast, svoje prekomerno in neplačano delo.

V tem splošnem polomu mi je ostala samo še ena misel:

— Izgubljena sva brez rešitve!

Predlagal sem ji, naj umre z menoj. Kaj naj postane iz naju? Ona je bila vsa strta, jaz sam pa sem bil nezmožen, da bi jo dvignil še enkrat.

— Daj, da umreva skupaj, sem ji rekel. Ni treba, da bi bila kot živa mrtveca na poti živim ljudem!

Ona ni hotela

— Kako si bojazljiva, bojazljiva, moja ponosna Marija! To je ostudno od tebe, da hočeš, naj bom priča prizorom tvoje propasti, ki se ji bodo ljudje zaničljivo posmehovali.

Povrnil sem se v beznico. Opil sem se in šel spat.

Ko sem vstal, sem jo šel obiskat. Pitje me je napravilo bistroumnejšega. Prvič tedaj sem opazil izpremembo, ki se je zvršilo ž njo. Njena soba je bila nesnažna, njena obleka zanemarjena, njene male ljubljene nožice so tičale v izhojenih domačih čevljih, nanje pa so se ji gubale nogavice v obliki spirale.

Kakšno beraštvo!

Njena govorica se je obogatela z ostudnimi izrazi narečja igralcev; njene kretnje so spominjale na ulico, njeni pogledi polni sovraštva, na ustnih ji je lepel žolč.

Sklanjala se je preko svojega dela, ne da bi mi pogledala v oči in kot da razmišlja črne misli.

Hipoma, ne da bi dvignila glavo, mi je rekla s hripavim glasom:

— Aksel, ali veš, kaj lahko zahteva ženska, ki živi v takšnih odnošajih kot mldva, od moškega?

Kot bi me zadel blisk, misleč, da sem slabo slišal, sem dejal jecljaje:

— Ne... kaj?

— Kaj sme zahtevati ljubica od svojega ljubimca?

— Ljubezni.

— In potem?

— Denarja!

Spričo te surove besede je bilo vsako vprašanje odveč. Šel sem, v svesti, da sem jo ugenil.

Vlačuga! Vlačuga! sem si dejal, opotekajoč se preko ulic, odetih v jesensko togo. Že sva dospela do poslednje etape!... Račun za vse naslade! Brez sramu je priznala svojo obrt!

Ko bi bila vsaj v pomanjkanju in potrebi. Toda saj je pravkar nastopila materino dedščino: to je bila popolna oprema, razuntega papirji, med katerimi jih je bilo nekaj sicer dvomljive vrednosti, ki pa so bili vzlic temu vredni par tisočakov; končno ji je tudi gledališče še vedno redno izplačevalo njeno gažo.

V resnici ni bilo moč pojasniti tega... tu se je hipoma pojavilo lice gospodične B., njene gospodinje in zaupne prijateljice!

To je bila ostudna ženska petintridesetih let, s sumljivimi maniranmi zvodnice; od česa se je živela, ni nihče vedel; neprestano v denarnih zadregah, je bila na cesti vedno lepo in neobičajno oblečena: vplazila se je v rodbine, kjer si je nazadnje vedno kaj malega iznosodila, pritožujoč se vsepovsod nad svojo črno usodo. Sumljiva ženska, ki me je sovražila, ker sem jo izpregledal.

Zdaj sem se domislil dogodka, ki se je vršil že pred nekaj meseci in me tedaj ni zanimal. Ta ženska je zaprosila neko Finlandko, Marijino prijateljico, naj ji posodi tisoč kron, ki ji jih je tej tudi obljubila. Obljuba pa je ostala obljuba. Ker jo je silila gospodična in hoteča rešiti čast svoje finlandske prijateljice, ki je bila v hudih škripcih, se je Marija zavezala, da preskrbi denar. V resnici je preskrbela to vsoto. Toda siroto Marijo je njena finlandska prijateljica obsipala s hudimi očitki in ko je prišlo do prepira, se je izjavila gospodična B. za povsem nedolžno in je zvrnila vso krivdo na Marijo. Takrat sem izrazil svojo odkrito nenaklonjenost in nezaupanje napram tej sumljivi osebi in svetoval Mariji, naj takoj prekine vsak stik z žensko ,koje triki so mejili na izsiljevanje.

Ne, kako je tedaj opravičevala svojo nezvesto prijateljico!... Pozneje pa je predelala to zgodbo, češ, da temelji zgolj na nesporazumljenju, nazadnje se je ves dogodek preustrojil v iznajdbo moje »črne domišlije«.

Nemara je ta pustolovka navdahnila Mariji žalostno misel, naj »mi prezentira račun«. Brez dvoma, zakaj Mariji ni bilo lahko izgovoriti te izraze, ki niso spadali k njenemu bistvu. Hotel sem to verovati, upati. Ko bi vsaj zahtevala denar, ki ga je plačala za list, denar, ki ga je bila potrošila; to bi bila ženska matematika. Ali ako bi vztrajala na tem, da se poročiva. To pa ji je bilo zdaj zoperno. Ne, nobenega dvoma ni bilo. Stvar je bila ta: svojo ljubezen, vse naslade, vse neštete poljube, zmečkana krila je hotela imeti plačana. Bil je račun za vse to, pravi pravcati obračun... In ko bi ji jaz, jaz šele predložil svoj račun: za svoje delo, sorazmerno s časom in opravkom; za

Finančno stanje Italije.

LDU. Rim, 12. (DunKU.) „Agenzia Stefani" poroča: Italijanski zakladni minister je izjavil v poslanski zbornici, da znašajo efektivni izdatki italijanskega proračuna v finančnem letu 1918./1919. 332 milijard in 609 milijonov lir, efektivni dohodki pa 8 milijard in 461 milijonov lir. Primanjkljaj da bo treba kriti z državnimi posojili in s pomočjo državnega zaklada.

VRHOVNI SVET.

LDU. Saint Germain, 11. (Dun. KU.) „Temps" poroča: Vrhovni svet je v današnji seji zaslišal predsednika komisije, Tardienja, ki ji je poverjena določitev avstrijskih mej. Ta komisija je predlagala, da se pusti čehoslovakom najvažnejše dele onih mejnih poprav, ki so se izvršile v prid Čehom v ozemlju Gmunt (Gmünd) in Valčice (Feldsberg). Razen tega je komisija predlagala, da se z ozirom na to, ker se poveča nemško - avstrijski teritorij proti Ogrski med Donavo in jugoslovansko mejo, dovoli Čehom mostišče na južnem bregu Donave nasproti Bratislavi. Danes popoldne bo imela sejo komisija, ki je določena za posvetovanje o bulgarskih mejah. Kakor se čuje, so meje v Dobrudži in proti Srbiji že precej natančno določene, dočim so se o mejah proti Grški in Turčiji do sedaj samo površno posvetovali in se bodo z njimi sedaj natančneje pečali.

Svetovna trgovina z Nemčijo.

LDU. London, 11. (ČTU.) Angleški zunanji urad naznanja, da bo v 48 urah izdan razglas glede vzpostavitve trgovine z Nemčijo. Vse omejitve v pomorskem prometu z Nemčijo bodo odpravljene.

Transporti vojnih ujetnikov.

LDU. Berlin, 11. (ČTU.) „Abend" prinaša iz Ženeve „Havasovo" poročilo, da je Clemenceau izdal ukaz, da pričnejo transporti vojnih ujetnikov v pondeljek zjutraj. Nemčija bo ujetnike prevzemala na ozemlju desnega renskega brega.

Žetev v Rumuniji.

LDU. Budimpešta, 11. (RDU. — Dacia.) Glasom poročil, ki jih je prejelo poljedelsko ministrstvo, je v južnem delu starega rumunskega kraljestva začela žetev, ki je izvrstna.

Gibanje francoskih socijalistov.

LDU. Saint Germain, 11. julija. (DunKU.) Vodstvo francoske socijalistične stranke je sprejelo sklep, ki odklanja vsako skupno delo z gospodujočimi razredi celo v obliki mešanih komisij, ter pozivlja stranko, da ustanovi delavske svete povsod, kjer se to še ni zgodilo.

Nova pravila Internacijonale.

Dne 1. avgusta t. l. se vrši v Lucernu seja **„Mednarodne permanentne komisije"** z naslednjim dnevnim redom: 1. Mednarodna situacija in od nje zavisna vprašanja. 2. Razprava o osnovi novih pravil Internacijonale. 3. Organizacija splošnega kongresa v februarju leta 1920. 4. Organizacija socijalističnega in delavskega tiska. 5. Poročila delegacij.

[illegible] „Mednarodno delavsko in socijalistično tajništvo" naslednji predlog o pravilih:

Internacijonala.

I. Uvod.

Izkušnje poslednjih let so pokazale, kako potrebna je utrditev mednarodne delavske organizacije in socijalističnega gibanja, in določitev njegove mednarodne politike.

Ob izbruhu svetovne vojske ni bilo mogoče omejiti vzrokov grozot in ohraniti mir. Delavsko gibanje ni bilo niti dovolj močno, niti ni imelo potrebnega zaupanja in pregleda.

Mednarodno organizirano delavsko gibanje ima sledeče cilje:

a) da z mednarodno akcijo in združenjem dobi v svoje roke politično moč in socijalizira vsa produktivna sredstva in da tem načelom sledeč, napravi konec razrednim bojem ter ustanovi socijalistično družbo, ki bo zagotovila vsem duševnim in manualnim delavcem po najpravičnejši razdelitvi popolno plačo za njih delo.

b) Ustanovitev prave „Zveze narodov", ki bo morala obsegati vse narode, in katere naloga bo ohranitev svetovnega miru.

Za dosego teh ciljev uporablja delavski razred tri načine boja, izmed katerih se naslanja vsak na drugačno stopnjo razvoja in izpolnjuje svojo posebno nalogo. Te različne organizacije morajo kot avtonomna telesa vedno stremeti za tem, da v raznolikih državah kar najbolj uveljavijo svoj vpliv in utrjujejo mednarodno družabnost. Ker pa imajo te organizacije skupen cilj in je vsaka izmed njih pravzaprav le del enega edinega velikega gibanja, se ne sme zamuditi nobene prilike, da se te organizacije kolikor mogoče zbližajo in za ohranitev miru skupno delujejo.

II. Pravila.

1. Internacijonala je združenje narodnostnih sekcij in obsega vse delavske, državne ali narodnostne organizacije, katerih pravico do avtonomije ali neodvisnosti je zbor priznal.

2. Narodnostne skupine določajo same svoje zastopstvo pri organih Internacijonale. Njihova dolžnost pa je, da se ozirajo na pravice manjšin, ki se lahko proti odločitvam narodnostnih skupin pri Internacijonali pritožijo.

3. Stalni organi Internacijonale so:

a) zbori,
b) mednaroden svet,
c) izvrševalni odbor in
č) tajništvo.

4. Zbor:

a) Zbor je najvišja inštanca in določa načela.

d) Zbor skliče izvrševalni odbor v sporazumu z mednarodnim svetom.

e) Tajništvo razpošilja vabila tajnikom pridruženih narodnostnih sekcij in te to naznanijo doma.

Nova vprašanja morejo priti na dnevni red samo v sporazumu z mednarodnim svetom ali pa z odločitvijo zbora samega.

Mednaroden svet more izročiti vsako vprašanje, o katerem naj bi se na zboru razpravljalo, posebni komisiji v pretres. Poročilo komisije mora biti razdano še pred zborom. Zbor ima pravico, da odda svoje delo tudi komisijam.

č) Dnevni red določa mednaroden svet po predlogih sekcij in sicer v zadnji seji pred zborom.

d) Sekcije ali stranke, ki so poslale na zbor, svoje zastopnike, morajo predložiti izčrpano poročilo o svojem delovanju od zadnjega zbora. To poročilo morajo pravočasno razdeliti. Na zboru ga podajo v navadnem govoru.

e) Narodnostne sekcije imajo pravico odposlati toliko delegatov, kolikor znaša trikratno število njim pripoznanih glasov, t. j. najmanj šest in največ šestdeset, toliko da more biti vsaka sekcija v vseh zborovih komisijah zastopana. Sekcije pa ne morejo zastopati na zboru člani drugih sekcij. Imena delegatov morajo biti naznanjena mednarodnemu tajništvu najmanj en mesec pred zborom. Mandate pregleda mednaroden svet, ki se v ta namen na predvečer zbora snide in poda o tem poročilo.

f) Glasovanje se vrši osebno, izvršiti se more — če to zahtevajo najmanj tri sekcije — tudi po razpredelbi, ki se giblje med 3 do 30 glasovi.

To razpredelbo sestavi mednaroden svet, ki jo — če treba — tudi revidira.

Glasove si razdelijo sekcije same. V slučaju, da se ne zedinijo, odloča pravomočno mednaroden svet.

g) Predsednika zbora določi mednaroden svet.

5. Mednaroden svet se snide v času med dvema zboroma najmanj dvakrat — devet mesecev po zboru in šest mesecev pred novim zborom. Vsaka pridružena sekcija ima pravico poslati dva delegata. Potni stroški se plačajo iz skupnega fonda.

6. Izvrševalni odbor se shaja najmanj vsako četrtletje enkrat in sestoji iz devetih članov, vstevši predsednika mednarodnega sveta, njegovega tajnika in blagajnika.

Člani izvrševalnega odbora morejo biti voljeni iz vseh narodnostnih sekcij.

7. Tajnika imenuje mednarodni svet. Ta opravlja administrativno delo in imenuje osobje. V izvanrednih slučajih je tudi opravičen mesto mednarodnega sveta sestavljati zborove resolucije. V sporazumu z izvrševalnim odborom je enako upravičen sklicavati upravne konference s posameznimi ali vsemi narodnostnimi tajniki.

8. Izvrševalni odbor je upravičen sklicavati konference s posameznimi ali z vsemi parlamentarnimi skupinami. Tajnik opravlja obenem funkcije interparlamentarnega tajnika.

9. Tajništvu je pridružen tiskovni urad, ki se posebno peča z organizacijo in razširjanjem delavskega in socijalističnega tiska. Tiskovni urad bo razen tega izdajal bulletin v treh jezikih, ki bo izhajal najmanj vsako četrtletje in bo objavljal vse važne dokumente pridruženih organizacij kakor tudi parlamentarnih skupin.

Vsaka narodnostna sekcija se obveže, da bo najmanj dvakrat mesečno objavljala bulletin, v katerem bo seznanjala organizacije drugih dežel z dogodki v lastni deželi.

10. Organizacije, ki so zelo oddaljene od sedeža sekretarijata, lahko imenujejo stalne delegate, katere bosta izvrševalni odbor in tajništvo vabila na posvete o vseh vprašanjih, ki se tičejo njihovih organizacij.

11. Mednaroden svet je opravičen imenovati stalne delegate, ki bodo posredovali med sedežem predstavništva in odborom narodnih sekcij s posvetovalnim glasom. Ti delegati ne morejo pripadati organizacijam, pri katerih sodelujejo.

Dnevne vesti.

Proč z ovaduštvom!

Po nacionalni osvoboditvi izpod avstrijskega jarma smo se oddahnili. Napočila naj bi doba, ko se bomo mogli z vso našo prirojeno nam silo razmahniti. Razmahniti pred vsem kulturno.

Nastopila je stagnacija. Hlapčevstvo izza starih časov se je izpremenilo zdaj v »svobodni« Jugoslaviji v zahrbtnost, hinavščino in ovaduštvo — naravno, da pod krinko nacijonalizma. Nacijonalni čut je bil v starih avstrijških časih poštenejši, naravnejši. Saj se je šlo za ohranitev slovenskega življa predvsem v kulturnem boju. Gospodarsko smo se branili s pridnim delom. Da smo se povzpeli do naše kulture, se imamo zahvaliti predvsem okolnostim.

In kaj opažamo zdaj? Pod frazo nacijonalizma se redi strupen gad, ki hoče zastrupiti vse — vse, kar pomeni napredek. To ni več boj za takozvani gospodarski obstoj ali takozvano nacijonaliziranje, nego grda požrešnost, nečistost, koritarstvo, ovaduštvo, sramoten pečat naši kulturi! Nacijonalizem — prostitutka! To je izdajstvo brata nad bratom, človeka nad človekom.

Brutalna korupcija se celo kar javno goji! In s tako vnemo, da se pozablja na vse drugo, na socijalno in kulturno delo! Žalostno, prežalostno! Vse te umazanosti, ovaduštvo, koritarstvo, odiranje, hlapčevanje — to smatrajo nekateri za naš kulturni napredek! Narkoza ljudstva — nacijonalizem — je hrana vseh pijavk, ki pijejo kri narodu.

Ali se ne sramujete — in še celo vi, »kulturni« delavci! Ali se ne razjočete nad to sramoto? Ali naj nam grda strast popači še to kulturo, kar smo si jo v težkih bojih pridobili? In še vedno: vsak dan ovaduštvo!

Kdaj se bo nehala ta tragedija, ta samomor?!

Stanovanjska kriza v Ljubljani.

Ljubljanski župan je napisal v soboto člančič, kjer piše o stanovanjski krizi v Ljubljani. Pravi, da ima dr. Žerjav nekakšne načrte, ki jim je župan nasprotnik. Namerava namreč izganjati ljubljansko prebivalstvo, delavstvo siliti v neprimerne barake, če bodo kdaj, gotove rekvirirati skratka stanovanja po nekem načelu, ki, kakor pravi župan, ne more doseči drugega, kakor le večjo krizo; rekvirirati hoče tudi razna redbinska stanovanja itd. itd. Ljubljanski župan ima v tem oziru prav, da take odredbe ne bodo zalegle in da je stvar treba prijeti drugače. Celo poletje je že skoro minulo, pa se v tem oziru ni storilo prav nič. Dovoljen je kredit, materijala je že nekaj in vendar čaka slavna vlada, da pride zima in na stotine rodbin bo moralo živeti v neprimernih luknjah in brlogih. To je brezvestno. Namesto, da se slavna vlada toliko bavi s persekucijami, da »čisti« in preganja žrtve denuncijacij, naj bi se raje lotila res koristnega socijalnega dela. Gospodje nimajo pač zmisla za resno in pošteno delo, zato smemo pričakovati, da bodo ljudje po zimi zopet — trpeli. — Da, da! Neumestno se pa nam zdi, da bi se nekateri centralni uradi vlade selili iz Ljubljane, kakor svetuje župan. Že danes ni dočakati rešitve posameznih vlog in zadev, vrhutega bi se morale izseliti rodbine, ki imajo šolske otroke. Mi ne dostavljamo temu drugega, kakor da naj se že enkrat pokaže, kako znajo delati...

Zverinski umor v Tržiču.

V petek, dne 11. t. m. je izvršil delomržni Leopold Seydl v Tržiču na Gorenjskem nezaslišan umor. Tega dne popoldne je prišel Seydl, rojen na Gorenje Štajerskem, k gospe Brela, soprogi delovodje pri tvrdki Kozina, v Pristavo pri Tržiču ter ji ponujal sladkor. Pripovedoval je, da ima sladkor spravljen nekje v gozdu ter namigaval, da bi šla hčerka ž njim in prinesla sladkor domov. Gospa Brela nič hudega sluteč, je poslala hčerko Milado z Seydlom po sladkor. V „Flisovem borštu" je Seydl Milado najbrže zlorabil. Dekletce se je seveda branilo, a zločinec ji je zadrgnil vrat s tanko verižico in še z vrvico. Odvzel ji je tudi uhane iz ušes. Ko Milade le ni bilo domov, so bili starši zanjo v skrbeh ter so jo šli iskat. A ni je bilo nikjer. Prišel je večer, minila je noč, a hčerke še ni bilo domov. Raznesla se je govorica, da je Milada v Duplem. Oče se poda tja, toda naključje je hotelo, da se je srečal z Seydlom, ki ni hotel nič vedeti o Miladi. V soboto dopoldne se je bil odpeljal Seydl v Kranj, da proda uhane umorjene deklice. Sum je takoj letel na Seydla. Orožniki so mu bili za petami ter ga aretirali. Seydl pa ni hotel povedati, kje je njegova žrtev. Ko so ga orožniki gnali, da jim pokaže kraj zločina, jih je namenoma vedel v drugo smer, trdeč, da se ga je dekle zbalo, mu uteklo ter padlo v globok jarek, kjer se je najbrže ubilo. Slednjič so pa vendar našli mrtvo Milado. Ko so orožniki gnali Seydla zopet v Tržič, ga je hotelo prebivalstvo linčati. Red so vzdržali orožniki le s težavo. Včeraj so Seydla izročili deželnemu sodišču v Ljubljani. — Zločinec se izgovarja na domače prepire, ki jih je vedno imel v rodbini. Umor je žalosten, grozen pojav, ki je kljub temu, da je zločinec alkoholik, vendar skrajne obsodbe vreden in kaže na propalost zastrupljenega alkoholika, ki naj je postal že zaradi socijalnih razmer ali naravne dispozicije alkoholik in zločinec.

Drobno.

— **Iz Jesenic.** Na željo nekaterih članov podružnice kovinarjev na Jesenicah, skienil je odbor otvoriti, pod vodstvom g. Iv. Hladnika, tečaj za elementarno izobrazbo zanimajočih se za učenje, svojih članov in njih svojcev. Poduk se vrši v 5. razredu v slovenski ljudski šoli na Jesenicah, vsak ponedeljek, sredo in petek od 17. do 19. ure. Poučuje se, slovenski jezik, pisanje in slovnica, računstvo, zemljepis, geometrija in to vse od samega začetka. Predava se tudi o higijeni. Sedaj je vpisanih črez 50 moških in žensk. [illegible] je vsakdo, kdor ima resno voljo in željo naučiti se najpotrebnejše stvari. Osobito se vabi mladino obojega spola. V izobrazbi je moč proletarijata! — Podružnica društva kovinarjev na Jesenicah.

— **Poštni promet.** Vsled izjemnih razmer in tehničnih težkoč za nekaj časa prekinjeni celokupni poštni promet se je zopet otvoril pri naslednjih poštnih uradih naše Koroške: Bela, Borovlje, Črna pri Prevaljah, Dobrlaves, Guštanj, Labod, Pliberk, Podrožčica, Prevalje, Ruda, Sinčaves, Sv. Pavel v Labodski dolini, Velikovec in Zgornje Trušnje. Pri ostalih naših poštnih uradih na Koro-

---

vporabo svojih živcev, svojih možgan, svoje krvi; za svoje ime, svojo čast, svoje trpljenje; račun za svojo morebiti skvarjeno bodočnost!

Ne, nji je pristojalo, da predloži najin prvi račun. In jaz nisem ugovarjal.

Svoje večere sem prebil v kavarni, blodil nato po ulicah in razmišljal o problemu degeneracije. Čemu občutimo tako trpko bolest, ako vidimo človeka propadati? V tem tiči nekaj protinaravnega, kajti narava zahteva osebni napredek, razvoj in vsak korak nazaj razodeva razkroj sile. Pravtako v socijalnem življenju, kjer stremi vsak po tem, da bi dosegel najvišje gmotne ali duševne viške. Odtod se javlja v nas to tragično čustvo, ki nas objema pred padcem, tragično nalik jeseni, bolezni, smrti. To ženo, ki je še ni bilo niti trideset let, sem videl mlado, lepo, odkrito, pošteno, iskreno in fino; ah, in v dveh letih je tako bridko padla, tako globoko padla!

Hotel sem za trenotek vzeti krivdo náse, da bi zmanjšal njeno: to bi mi bilo v tolažbo. Toda jaz je prav zares nisem mogel vzeti náse, kajti jaz sam sem jo navdahnil s kultom lepote, z ljubeznijo do višjih stvari, s hrepenenjem po plemenitih delih; dočim se je ona navzela neprijetnih manir igralcev, sem postal jaz plemenitejši, sem se navzel šeg boljših ljudi in sem posnel njih naobraženo govorico; naprtil sem si tisto vzdržnost, ki kroti razburjenost in poželjenje ter je viden znak naobraženega človeka. V ljubezni sem sledil skrajnemu devištvu, prizanašajoč svoji sramežljivosti, vedno na straži proti vsem in vsemu, kar bi žalilo lepoto in dostojnost; kajti to dvoje je, vsled česar človek lahko pozabi na živalsko stran akta, ki je po mojem čustvu bolj duševen nego telesen.

Jaz sem prilično grob človek, nikoli nizkoten. Jaz ubijam, toda ne ranim. Po potrebi nazivam stvari pri njih pravem imenu, toda nikdar ne zbiram zakritih dvoumnosti; svoje domisleke si izmišljam sam, kot mi pridejo na um, kot jih izzove situacija, toda dovtip iz operet ali šaljivih listov si ne prisvajam.

Jaz cenim snažnost, čistost, lepoto v življenju in se odrečem obedu, ako niniam zlikane srajce. Svoji ljubici se nikoli ne pokažem napol oblečenega ali v copatah; ponudim ji priprost košček kruha z maslom in čašo piva, toda na belem namiznem prtu.

Jaz ji torej nisem dajal slabih vzgledov; po meni ona ni propadla. Ne ljubi me več. Zato mi noče več dopadati. Ona pripada javnosti; s tem je postala javna vlačuga, ki predloži naposled obračun za toliko in toliko noči!...

Naslednje dni sem se zaprl v knjižnici. Žaloval sem po svoji ljubezni, po svoji krasni, brezumni, nebeški ljubezni. Vse je bilo pokopano, in bojišče, kjer so se vršile ljubezenske borbe, je ležalo tiho. Dva mrtveca in toliko ranjenih, da je bila utešena ženska, ki ni bila vredna niti enega para obrabljenih čevljev. Ako bi njena poželjenja služila vsaj smotreni ploditvi, ako bi jo vodil vsaj nezavedni nagon vlačug, ki so matere in ki se udajajo vsled tega, da se udajo. Toda ona je zavračala otroke, porod se ji je videl nekaj nizkotnega. Protinaravna, je poniževala materinski čut do nizkotnega naslajanja. Na ta način jo je gnalo, da pusti izumreti svoje pleme, ker je čutila, da je degenerirano stvorjenje, ki propada; in da bi zakrila to propadanje, je vila fraze, da je treba živeti za višje smotre in za človeštvo.

Zoperna mi je bila in hotel sem jo pozabiti! Ob vrstah knjig sem stopal gori in doli, ne da bi se mogel iznebiti tiste proklete môre, ki me je zalezovala. Nisem je več poželel, ker se mi je gabilo, toda po nekem globokem sočutju, po malone očetovski nežnosti sem se čutil odgovornega za njeno bodočnost. Če bi jo prepustil sami sebi, bi slabo končala, bodisi kot ljubica baronova, bodisi kot ljubica kogarkoli.

Nezmožen, da bi jo dvignil, brez sredstev, da bi se izkopal iz močvirja, kamor sva se udrla, sem se udal, da ostanem priklenjen nanjo, najsitudi sem moral gledati njeno propadanje. Pri tem sem propadal jaz sam, ker je ugasnila v meni slá do življenja in dela. Nagon samoohrane, vsaka nada je bila mrtva. Ničesar nočem, ničesar nisem poželel; postal sem tako odljuden, da sem se često okrenil pred vrati svoje gostilne, opustil kosilo in se podal domov, da sem legel rano spat na svojo zofo in se zagrebel pod odejami. Kakor do smrti ranjena žival, sem ležal tam otopel, s prazno glavo, ter nisem mogel ne spati ne misliti, čakajoč bolezni ali konca.

Nekega dne pa sem se vendar podal v gostilno in sedel v skrit kot posebne sobe, v kateri so se sestajali zaljubljenci in skrivale ponošene suknje, oboje iz bojazni pred dnevno svetlobo. Tu me je predramil znan glas iz mojih sanj: nekdo mi je želel dober večer.

Bil je propal stavbenik, izgubljen društveni član nekdanje boheme, ki se je bila zdaj razkropila po svetu v vse vetrove.

— Torej vendar še živiš? je rekel in mi sedel nasproti.

— Malo še... In ti?

— Še precej... odpotujem jutri v Pariz... sem podedoval po nekem oslu desettisoč kron.

— Da bi ti teknile!

— V svojo nesrečo moram to dedščino sam pognati.

— Nesreča ni tako strašna, ker poznam nekoga, ki bi ti prav lahko pomagal...

— Zares? Ti bi me spremil?...

— Pri tej priči.

— Torej: velja!

— Velja!

— Jutri večer, ob šestih, v Pariz...

— In potem...

— Krogljo v glavo!

— Hudiča! Odkod imaš takšne misli?...

— S tvojega obraza, ki izpričuje samomor!

(Dalje prih.)

škem, kateri poslujejo za sedaj samo za pisemsko pošto, se uvede celokupni promet, čim bodo tehnične ovire odpravljene.

Društvo obrtnikov in obrtna zadruga v Kranju priredita v nedeljo, 20. t. m. v Kranju obrtni dan združen z dopoldanskim zborovanjem in z ljudsko veselico v Zvezdi.

— **„Uradni list“** št. 118. prinaša naredbo o ustroju ministrstva narodnega zdravja.

— **Poprava belgrajskega vseučilišča.** Te dni so pričeli s popravljanjem vseučiliškega poslopja.

— **Smrtna nesreča.** V soboto, 12. t. m. se je ponesrečil v rovu v Hrastniku sodrug Kaluža. Bil je v vojni in v ruskem vjetništvu. Vse je pretrpel z nado, da se vrne med svojce. Tu med svojci ga pa je zadela nesreča. Tak je rudarski stan! Mirno spavaj!

— **Živina za Belgrad.** Belgrajska občina je prejela 205 glav živine, ki se bo odstopila onim meščanom, kateri dokažejo, da jim je bila živina rekvirirana po sovražniku.

— **Železniški most med Kapele-Batrine in Požego zgorel.** Leseni železniški most koncem vasi Jakšiča čez Orljavo je zgorel v noči od 8. na 9. t. m. Ogenj je bil od neznancev podtaknjen. Železniški promet med Kapele Batrino in Požego je vsled tega ustavljen. Takoj se je pričelo z novo zgradbo, okoli 10 metrov daljšega mosta iz lesa.

— **Otvorila se je redna avtomobilska zaveza: Celje - Žensko zdravilišče toplice Dobrna.**

Historija o trafiki.

Svojo mladost za seboj, svoje zdravje na bojnih poljanah, pred seboj pa negotovo bodočnost, ni vraga, da bi me časih ne obšla slaba volja. Ta slaba volja raste, če sem slabo večerjal, če moram računiti, kako bi spravil toliko denarja ali mark skupaj, da bi zneslo za četrt vina, ali tudi če moj nekoliko nezanesljivi ideal, moja globoko ljubljena brhka Lojzika, ki kraljuje kot prva in zadnja natakarica v vinarni pri »Zlati žabi«, nad dovoljeno mero izkazuje gostom svoje človekoljubno srce.

Pri »Zlati žabi« imamo mi invalidi svojo posebno mizo, svoj kot izgovorjen, saj tako nekako od 5. do 7. ure zvečer. Do 5. ure sede pri naši mizi penzijonisti, od 8. naprej pa dohtarji in profesorji, ki se pričkajo in prerekajo, ali kakor oni pravijo, debatirajo: ali se lažje nasitiš z grščino, ali postaneš z latinščino bolj pameten in kar je še drugih takih svetovnovažnih vprašanj.

Od pete do sedme pa vladamo, kakor sem že povedal, mi, kar nas je invalidov. Časih prisede tudi kak neinvalid k naši družbi, ki se pa mora primerno skromno vesti, ker to ne gre, da bi imel morda glavno besedo v našem krožku morda celo kak rekrut.

Zadnjič sedim tako zamišljen in sam pri mizi, ko prisede k meni Jamarjev Francelj, tisti, ki pri glavarstvu v Kandiji piše. Dolgo let se že nisva videla, čeprav sva že stara prijatelja, še iz časov, ko sva v šoli na grabnu skupaj hlače trgala.

— »Veš, ti Čobrov Jaka, jaz bi se na tvojem mestu čisto nič kislo ne delal: kaj pa je, če si invalid? Klavirja ne igraš, in zato je vse eno, če imaš svojo desnico malo pofrderbano. In če na levo nogo malo šepaš, tudi nič ne de; kaj pa tisti, ki je sploh nimajo«.

»Tega so si pri socijalnem skrbstvu vzeli, da invalide tolaži — tudi dobro« sem si mislil, rekel pa nisem nič.

— »In potem«, nadaljuje zgovorni prijatelj, — »He! nas invalide tudi vse protežira, za nas je vse tukaj: denar, službe . . . trafike«. —

Že sem mu hotel nekaj reči, za kar te zadnje čase sodišča bolj zašijejo, kakor če bi verižil in odiral ljudi 5 let neprenehoma, — a začul sem sladko ime »trafika«, in takoj se mi je razvedrila v črnih skrbij temini tavajoča duša.

— »Da, trafika, vidiš, to bi bilo nekaj zate, Jaka, vidiš tega se poprimi, ta ti ne more uiti«.

— »Da, trafika«, govorim kot v polsnu za njim; »kako za vraga, da na to nisem mislil!« In mahoma sem si narisal prijetno sliko pred seboj. N. pr. zunaj je mraz, da drevje poka, jaz pa sedim lepo na gorkem, pa pride črnolasa Angela iz gostilne pri »Zelnem močeradu« ali pri »Pravem starem kovaču« in nabere in nakupi viržinke, portorike, trabuke, egipčanke itd. itd. Mi pa spravljamo denar in obiramo reberca, in stisnemo kak kozarček, pa invalidi smo, in dobro se nam godi. — Ali pa pride gospod doktor Žnablar, in g. občinski svetnik Mismomi — eh, kaj bi govoril — luštno bo, fletno bo, in trafika je bila naša, prav naša«.

Namreč tisti večer. Spil sem ga na ta račun še en četrt, in potem krevsal počasi domov. A že domov grede, ni bila tista trafika več tako neoporečeno »naša«, kot v vinarni pri »Zlati žabi«, in drugo jutro sem čutil tako neko čudne vrste mačka.

Po kosilu odidem v »Zvezdo« in obvestim širši krog svojih prijateljev o svoji nameri. Trem se je zazdehalo pri mojem odkritju, štiri so se mi porogljivo nasmejali, Ivan Kosmač pa, pi sicer ni bil profesor, pa je vseeno vedno v vsem prav imel, je vprašal:

— »No, pa imaš kaj protekcije?«

— »Protekcije: čemu mi pa bo protekcija, invalid sem, za delo, kjer se stoji ali hodi nisem, in za delo, kjer se kaj prijema ali kaj natančnejšega dela, tudi ne, saj so trafike vendar za nas invalide«.

Kosmač se mi je pomilovalno posmejal, vrgel dogorel čik od sebe, ter dejal:

— »Škoda za štempeljne!« ter odkrevljal bogvedi kam preko »Zvezde«.

Ta izjava me je sicer zadela, kakor bi me kdo polil s curkom vode, ali kaj vraga. »Jaka, kaj se boš bal, ti si junak, ki si je prislužil svoj čas veliko in malo srebrno, ti le poskusi. Brez poskušnje ni nič«.

Kakor rekel, tako storil. Spomnil sem se, da sva z Anžurjevim Gašparjem, ki je pri financi za uradnega slugo, stara znanca, in napotil sem se k njemu za potrebna pojasnila.

Anžurjev Gašpar je bil že trideset let v državni službi, in je bil kar ga jaz poznam slabe volje. Držal se je vedno tako, kakor bi prav kar zajokati hotel; pa do joka ni prišlo: ali svoje govorice iz mladih let ni pozabil, in zategnil jo je po Dolenjsko, kakor bi ravno prišel iz Struške doline.

— »Ta bo vedel vse« si rečem in že ga zagledam, ko ravno koraca pod pazduho noseč šop aktov po koridorju obširnega svojega urada. —

In res je skoro vse vedel. »Koga? trafika?« se je začudil. »Ali misliš, da imamo trafik, kolikor je vas invalidov«. In premeril me je od nog do glave, kakor bi stal na naboru, če sem sposoben, da bi mogel prevzeti odgovoren posel trafikanta. Konečno mi je povedal, da iz te moke ne bo kruha, pripovedoval nekaj o »pretekcjonu« o štempeljnih, skomizgnil z rameni, in mi povedal, kam naj nameram svoje daljne korake.

Tam, kjer sem bil, sem bil dobro sprejet. Gospodje so se dobrodušno muzali, čisto resno govorili, in mi stisnili neko tiskovino v roke. To da naj izpolnim, pa da dobim trafiko.

Kako sem ven prišel, ne vem. Vem pa, da sem prebiral tisti list celo popoldne, in da sem se zraven smejal, ne vem ali presenečenja, ali sreče, ali česa. Same malenkosti so bile, ki jih je zahtevala financa! Samo kakih deset dokumentov, čisto nič več; niti potrdila o cepljenih kozah ali o opravljeni velikonočni spovedi niso zahtevali gospodje, samo krstni list, domovinski list, poročni list itd.

»Listine že spravimo skupaj«, velim, »če prav gredo vsi moji prihranki za nebroj kolekov in taks, katere naj invalid s 24 kronami mesečne podpore utrpi. Pa naj bo, nobena reč ni zastonj!«

Pa to je bila malenkost. Tista tiskovina, ki sem jo prejel, je bila tako umeteljno sestavljena, da se pri najboljši volji nisem spoznal na njej, in nisem vedel, kaj naj zapišem in kaj naj črtam. Obrnem se na nekega uradnika, ki stanuje v naši hiši. Gospod študiral 5 minut, 10 minut, pol ure, potem pa vzel tiskovino seboj, češ, da jo z večer preštudira. Drugi dan mi pravi, da te kolobocije nerazume, naj se obrnem na kakega jurista.

Dobro. Napotim se k mlademu advokatu, ki ima tudi popoldne zaradi reklame odprto svojo štacuno, in ga prosim njegove pomoči. A gospod doktor mi je po dališem študiju izjavil, da to ni njihova stvar, in da naj grem po pojasnila k financi.

Tista pojasnila sem pri financi dobil. Dober mlad gospod mi jih je dal, to se pravi, spisal mi je tiskovino in črtal, kar je bilo treba.

To je naredil, ali kaj, ko se sitnosti še-le pričnó. Financa med drugimi dokumenti tudi zahteva potrdilo hišnega gospodarja, da mi je za slučaj podelitve trafike, lokal na razpolago.

Hajdi torej na pot, sicer brez denarja v žepu za najemnino — od kod naj ga dobim? Pa saj ljudje podpirajo invalide. Čotam od trafike do trafike, a povsodi isti porogljivi smeh: »Le iščite si prostora, ali mislite, da more hišni gospodar komu stanovanje odpovedati?« Kjer je pa bil trafikant sam hišni gospodar, dobro rejen pek, gostilničar, mokar? Še misliti ni bilo, da dobim potrebni lokal, in makari, da bi imel denar. »Niti ne rabim ga denarja!« sem jezno vzkliknil.

»Počasi prijatelj!« mi je reklo nekaj takega kakor vest. »Kaj pa kavcija? Ali ne veš, da imaš založiti 300, 500, 1000 in še več kron?«

— »Kavcija, vraga, na to še mislil nisem!« dejem in mrzel pot me oblije. »Odkod naj invalid, ubog invalid kavcijo vzame?«

Rešila pa me je moja zlata Lojzika, in mi zaupala 500 kron, s katerimi sem opremil in podprl svojo prošnjo, seveda brez potrdila, da imam zagotovljene prodajalnične prostore. Pa kaj to, to je malenkost, in sedaj je trafika gotovo naša. Prehodil ali bolje prešepal sem zanjo kakih 200 kilometrov hoda, prečakal in preždel sem na rotovžu, v farovžih, na policiji itd. kake dva tedna, z Lojziko sem se zaročil, — ali trafika bo moja, in luštno bo.

Od tedaj je preteklo nekaj tednov polnih upov in pričakovanja. Lojzika mi je povedala, da imam pri njej kredita za 20 kron na vinu, in 10 kron na cigaretah, in od starega Žabarja si tudi ni dala več vsega reči, ne!

Konečno je pa le vendar prišel dan, ko mi je pismonosec prinesel debelo pismo od finance.

Ampak v tem pismu je bilo zapisano, da je mojo trafiko dobil drugi, in da jaz nobene nisem dobil.

Lojzika je ob tej novici jokala, jaz pa sem zaklel, kakor bi se zablisknilo na štirih krajih sveta, in odhitel terjat pojasnila k financi.

Prvi, ki mi pade v roke, je Anžurjev Gašpar. Revež!

— »Kaj?« ga nahrulim, »kaj je z mojo trafiko? Komu ste pa dali vse trafike, kaj?«

— »Kagâ? Kaj ti najsem pravu?« se odreže Gašpar. »Trafike něso za vas, kam pa prijdemo?!« —

— »Komu ste jih oddali?« ponovim grozeče.

— »Kamu? no ja — odvrne Gašpar mirno. Anu je dabiv en major, ki ima levi mazinec spahnjen; anu, gaspa od enga obrstlajtnanta, k' se ji je mož pri konjski dirki ubov, pa nejma revca druzga, kakr anu viju; anu . . . nu, jast ne vajm, kdo je že vse dabiv . . . tvoju je pa dabiv gaspud Pollak.«

— »Gospod Pollak? kateri gospod Pollak?«

— »In nu ja, ta ta bogati Pollak, ki majo ledrfabrko — —«

To mi je bilo preveč. Navzlic svoji pohabljeni nogi sem prejetel stopnjice do prvega nadstropja, in predno sem vedel, kaj in kako, sem bil pri gospodu poverjeniku za finance.

— »Kaj, zakaj, kako,« tako nekako sem govoril in vpraševal in interpeliral.

Gospod poverjenik pa mi mirno odgovore:

»Da je gospod tovarnar Pollak trafiko dobil, to je vendar čisto v redu. On je tudi spolnil vse pogoje, katerih vi žal niste spolnili. On je imel že preje velike zasluge za Avstrijo, katere sedaj kar lepo nadaljuje, seveda za Jugoslavijo. Nadalje je mož star, in torej podpore potreben. Tudi ni prosil samo za eno trafiko, ampak za vse, in za vse založil varščino, kar pa vi iz neumevnih mi vzrokov niste storili.«

Tako mi je pojasnil zadevo gosp. poverjenik.

— »Ali«, in sam gospod bog mi je dal to dobro misel — »kaj pa z lokalom? Lokala pa le nima! Jaz sem bil sam pri mokarju na Starem trgu in sem prosil za prostor, pa mi ga ni hotel dati, in mi je tudi rekel, da prostora za trafiko nobenemu ne da, dokler bo hišni gospodar — on —.«

— »Resnico je govoril mož,« odvrne z avtoritativnim mirom gospod poverjenik, »golo resnico. Tudi gosp. Pollaku ni hotel odstopiti lokala.«

— »In«, ga prekinem, »kako pa potem vendar«. —

— »Ja vidite,« razlaga g. poverjenik — g. Pollak je hišo od mokarja enostavno kupil, in tako ž njo do lokala prišel. In isto storiti, je bilo seveda tudi vam popolnoma na prosto dano.«

Uvidel sem, da nimam prav, in odšel sem, osramočen, kaj hočem!

Pred glavnimi vrati pa sem iz dna srca vskliknil: »živela . . . . . .!«

Pismo iz Novega mesta.

V „Napreju“ od 20. p. m. smo čitali notico glede Novomeškega županstva in njega paševanja, zadeva je resnična o vsem, le to bi dvomil, da ima naš okrajni glavar res intimne zveze z g. županom, kakor jih je imel prejšnji okrajni glavar baron Rechbach, kateri je pospeševal njegovo paševanje vsestransko. Resnično pa je, da ima poverjeništvo za notranje zadeve povsem gluha ušesa na razne pritožbe, katere je izročila osebno deputacija vseh treh strank gosp. poverjeniku samemu. Obljubil je deputaciji, da bo zadevo pustil preiskati po okrajnemu glavarju g. dr. Vončini. Preteklo je več mesecev, da je prišlo do zaslišanja nekaterih strank, dognano je tudi, da so se dotične pritožbe izročile v preiskovanje g. županu samemu. Zaslišal je pred vsem stražnika g. Lubija, ki pa je vkljub teroriziranju odločno vztrajal pri tem, kar je navedel v pritožbi, in dal ponovno na zapisnik. Proti temu zaslišavanju se je poslal brzojavni protest. Ne gre, da bi župan, ki je sam prizadet, vodil preiskavo. Zahtevalo se je, da se poveri nadaljno preiskavo na vse podane pritožbe nepristranski vladni osebi.

Kakor znano, so vse ovadbe romale vsled tega protesta po zaslišanju par oseb zopet v Ljubljano. Ker je zopet dalj časa preteklo in ni kakega rezultata, si usojamo vprašati javno, kakšnega mnenja je poverjeništvo za notranje zadeve v tej stvari.

Kljub temu pa pašuje neomejeno župan po svoji lastni volji naprej, ne oziraje se na občinski zakon in na njegove odredbe. Občinsko aprovizacijo vodi župan sam. Kako jo vodi, se razvidi iz pritožb, ki so bile predložene poverjeništvu notranjih zadev. Občinskih proračunov ni bilo od leta 1913 javno razpoloženih. Občinske doklade so se pobirale po 45 %, dokler se ni eden veleposestnikov (je že vedel zakaj) leta 1917 pritožil proti temu, nakar so se doklade stornirale in omejile na 15 % kakor določa občinski red.

Na pritisk finančne uprave, da se mora dostaviti proračun za leto 1918 in razpisati 45 % doklade, je sklical g. župan 31. maja občinsko sejo, pri zaprtih vratih, da javnosti ni bilo pristopa in so določili 45 % doklade in sestavili proračun za leto 1918. Ker se pa v zmislu občinskega reda ne morejo občinske doklade določati za pretekla leta, marveč samo za naprej, bi se imele logično pobirati doklade za leto 1919. Značilno pa je to-le: Neki tukajšnji občan je v uradni sobi vprašal gospoda župana: kako more občinska uprava izhajati v teh časih s 15 % dokladami, ko je bilo že pred vojno s 45 % težko. Župan reče: občinske finance so v tako dobrem stanju, da bi občina za tekoče leto 1919 lahko izhajala tudi brez 15 % doklad. Da se pa te pobirajo, je zakrivil občinski odbor, ki je to sklenil v času njegove odsotnosti.

Vprašanje je sedaj, odkod pravzaprav vsi ti dohodki prihajajo. 45 % doklade donašajo letno 10.000 kron, točna štantnina in tržna pristojbina je v mirnem času donašala okroglo 7000 kron, ki pa je v vojnem času odpadla vsled omejenih sejmov. Vžitnina na žganje in pivo je donašala okroglo 3000 kron. Že to bi donašalo letno 20.000 kron.

K tem pa se mora vpoštevati izvanredne poviške v vojnem času kakor tudi sedaj. To so razne vojne doklade mestnemu osobju, vojaške nastanitve in nebroj drugih zadev. Ako 15 % doklade donašajo 3333 K, drugi dohodki, n. pr. na pivi in žganju so gotovo po večini odpadli, kako se zamore potem izkazovati tako sijajno in ugodno občinsko stanje?

Ne moremo si drugače to tolmačiti nego stem, da je vse potrebščine pokrivala občina iz dohodkov a p r o v i z a c i j e. To domnevanje se potrjuje, ker se brani župan dovoliti vpogled v aprovizačno knjigovodstvo!

Ali je pravilno, da morajo to breme nositi pred vsem ubožni sloji, ki so bili navezani na drago aprovizacijo, med tem ko so bili dobro situirani trgovci, posestniki in obrtniki, nenavezani na aprovizacijo, ker so dobili potrebna živila po špekulaciji na lasten račun vedno ceneje od producentov.

Bilo je pa v njihovem interesu, če so se pobirale znižane 15 % doklade, namesto petkratno povišanih, kar bi se smelo z vsem upravičenjem pričakovati, ker so razni dohodki odpadli, in izdatki pri občinski upravi pa znatno narasli.

Pride pa čas in ž njim tudi vsa odkritja, za kar je še danes javnosti prikritega, za vse napake je odgovoren župan in občinski odbor ter vlada sama, ki ne upošteva pritožb. In da so razmere v naši občini nezdrave, pove sledeča okolnost:

Iz občinskega sveta je izstopil 30-letni odbornik in načelnik gospodarskega odseka g. Makso Brunner. Da je ta velezasluženi mož odstopil, je pripisovati postopanju župana Karla Rožmana. G. Brunner dobro ve, kaj se kuha v Novemmestu, — ve dobro, da ne mara in ne more prevzeti kot tak nikakih intrig od strani Novomeščanov — zato je raje odpovedal pri z a d n j i s e j i o b č i n s k e g a o d b o r a?? svoje častno mesto. Ljubo bi nam bilo, da bi nam g. Brunnner poročal, kaj ga je do tega koraka privedlo. Čuje se, da v kratkem odstopi več odbornikov. In vlada spi!

Strokovno gibanje.

Danes se vrši ob 19. uri v društveni dvorani (Malirova hiša)

izredni občni zbor

„Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo“ z dnevnim redom:

1. Poročila.
2. Volitev odbora.
3. Raznoterosti.

Na mnogobrojno udeležbo vabi odbor.

Krojači! Krojaški pomočniki se nahajajo še v stavki, zatorej svarimo vse delavce te stroke, da ne potujejo v Ljubljano, dokler našim zahtevam ne ugode.

Vestnik „Svobode“.

Strnišče pri Ptuju. V četrtek, 10. t. m. smo ustanovili podružnico društva „Svoboda“. Na ustanovnem shodu, ki se ga je udeležilo lepo število sodrugov, je poročal sodr. Komavli o potrebi izobraževalne organizacije in razložil delovanje društva „Svoboda“ po raznih krajih v Sloveniji. Priporočal je posebno mladini, naj pristopi k društvu, kjer bo imela priliko se izobraževati. Podružnica začne v najkrajšem času prirejati predavanja, diskuzijske večere itd. **Ustanovi se tudi politična šola, nakar že danes opozarjamo sodruge.** Čeprav se je vpisalo na shodu precejšnje število članov, priporočamo sodrugom, naj razvijejo agitacijo za podružnico, posebno priporočamo starejšim sodrugom, naj pošiljajo v društvo njih sinove in naj agitirajo med mladino. Čim se priglasi zadostno število članov, se ustanovi mladinski odsek, na katerega polagamo največjo važnost z ozirom na politično šolo, ki jo ustanovimo. Odbor podružnice se izvoli prihodnje dni. —

Iz Slovenije.

Celje.

Nesramnemu poročevalcu „Nove Dobe“ iz Lavodne pri Celju v vednost! V štev. 72. celjska „Nova Doba“ iz Savodne pri Celju prinaša nesramen dopis med celjskimi novicami, v katerem kliče policijo nad naše pevsko društvo, ki je odsek „Svobode“ ter istemu očita huronsko, afrikansko in bogsigavedi kakšno tuljenje, ob 1. in celo ob 2. uri po noči po Savodni. Nesramnemu dopisniku dotične novice bodi povedano, da se pričenjajo naše pevske vaje že ob 8. uri zvečer ter trajajo k večjemu do pol 10. ure, na kar se zapre vsled policijske ure tudi gostilna „Zeleni travnik“, kjer se v dvorani iste vršijo pevske vaje. Pevci, ki sami dobro vedo, da se nočni mir ne sme kaliti, se ob določeni uri vedno razidejo brez vsakega tuljenja! Še nesramnejša pa je trditev, da se od naših pevcev ob navedenih urah tulijo po cestah baje nemške pesmi. Toliko v vednost nesramneža iz Savodne. Tudi uredništvu „Nove Dobe“ bi svetovali, da se preje o resničnosti takih notic prepriča ter naj pomisli, da je „Nova Doba“ last Zvezne tiskarne, nasproti kateri mi v bodoče tudi z našimi naročili lahko zavzamemo drugo stališče . . .

Odbor „Svobode“ v Celju“.

Kultura.

Iz pisarne dramskega gledališča. Danes, v pondeljek, gostujejo bivši člani tržaškega gledališča, ga. Š. S. Pavlinova, g. J. Martinčevič in bivši ravnatelj tržaškega gledališča g. M. Skrbinšek, v Schönberrjevi petdejanski drami „Ž e n a — v r a g“. **Za ponek kupljene vstopnice so danes veljavne.**

Geološki institut. V Belgradu se je vršila seja geološkega društva, na kateri se je sklenilo, da se program društva razširi z ozirom na razširjeno domovino. Društvo bo podvzelo vse korake, da se osnuje geološki institut za celo kraljestvo, čigar sedež naj bi bil v Belgradu.

Fr .S. Finžgar: Verига. Ljudska zgodba v treh dejanjih, 2. zvezek Nove knjižnice. Izdala in založila Nova Založba v Ljubljani. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. 8⁰. Knjiga obsega 80 strani in je tiskana na lepem papirju. Na tretji strani je pisateljev avtogram, ki slove: »Zgodba je to in nič drugega, za ogledalo po-

stavljena, kako strasti in malenkosti porojene spačijo obraz ljudski duši in jo presiepé, da tava in išče v temi, kar ji je v pogubo, ne vidi pa velikih, rešnih ciljev, do katerih vodi pot ljubezni. Majnik 1919.« — V »Verigi« nam je Finžgar ustvaril kmečko dramo, ki je strogo literarno delo, brez teatralike, brez poze, brez patosa. Fabula igre je preprosta: Kmeta Marko in Mejač se spreta radi ničvredne verige in se obdolžita tatvine. Silno sovraštvo se prične, ki tira oba do skrajnosti, da gromadita greh na greh. Pravico iščeta pred sodnijo, ki pa jima ne more dati notranje sprave, notranje pravice, ki je podlaga za ljubezen in mirno življenje. Šele tragična smrt starčka Primoža ju zopet spravi. Ideja igre: »greh rodi greh«, se vleče, ko rdeča nit skozi vse dejanje. — Knjiga se naroča pri »Novi založbi« v Ljubljani in stane 5 K izvod (denar se pošlje naprej), po knjigarnah pa stane radi draginjskega poviška 5 K 50 vin.

Gospodarstvo.

Agrarna reforma. V ministrstvu za agrarno reformo se pripravlja načrt o ustanovitvi posebne komisije za organizacijo razdelitve velikih posestev v začasni zakup. Po novem načrtu bi tekoče leto dobili kmetje dvakrat več zemlje v obdelovanje kot preteklo leto.

Uvedba prometa denarnih pošiljatev v pismih in paketih (zavitkih) med Belgradom in drugimi deli kraljestva SHS. Ministrstvo za pošto in brzojav je odredilo z odlokom štev. 14.201 od 14. junija t. l., da se uvede začasno samo med Belgradom (razen pošt v notranjosti Srbije) in drugimi deli kraljestva SHS (izvzemši Banat, Bačko, Baranjo in Črno goro) promet denarnih pošiljatev v pismih in zavitkih. Pristojbine, katere mora plačati pošiljatelj vnaprej, se zaračunavajo po novi zvišani tarifi. Vrednost pošiljke je lahko označena v dinarjih ali pa v kronah in se preračunava po uradnem kurzu. Po tem znesku se zaračunava tudi vrednostna pristojbina.

Prodajna cena špirita. Glasom naredbe ministrstva financ v Belgradu z dne 2. junija 1919, št. 1040, je **določena prodajna cena špirita, denaturiranega s splošnimi sredstvi za denaturiranje, s 550 K za 100 stopenj** alkohola, oziroma s 495 K za hl 90% blaga od tovarne špirita, oziroma od kraja, kjer se denaturiranje zvrši. — Prodajne cene takega špirita za veletržce in prodajalce na drobno določijo politične oblasti, ki bodo tudi kaznovale prestopke glede določenih najvišjih prodajnih cen.

Vprašanje železniških parkov bivše Avstro-Ogrske. Iz Pariza poročajo, da je strokovna komisija mirovne konference med drugim razpravljala o vprašanju, kako bi se izvršila razdelitev železniških parkov na železnice bivše Avstro-Ogrske, ki pripadajo sedaj Jugoslovanom, Čehoslovakom, Poljakom, Rumunom in Italijanom. Sedaj vlada v železniških parkih velika zmešnjava. Med našimi železniškimi vozovi je mnogo vagonov, ki so bili svojčas zaplenjeni zaveznikom in so bili prebarvani. Vse izgleda, da bo komisija v Parizu odločila, da se celokupni bivši avstroogrski železniški park razdeli sorazmerno na dolžino železnic po kilometrih, ki so prišle v oblast novonastalih držav.

Borza za poljedelske pridelke v Zagrebu. Trgovski krogi v Osjeku in Novem Sadu so že pred dalj časom sklenili osnovati žitno borzo. Sedaj se pripravljajo v Zagrebu, da sedanji borzi odprejo poseben oddelek za deželne pridelke. S 1. avgustom t. l. menijo že razširiti delovanje zagrebške borze tudi na deželne pridelke.

Češki sladkor na Francoskem. „Hrvat“ poroča: Francija nima zadostno množino sladkorja. Francoski listi poročajo, da je Češka ponudila Franciji 20.000 ton svojega sladkorja po zelo nizki ceni.

Nemiri v Italiji.

LDU. Trst, 11. Vsled odredbe kraljevega namestnika, izzvane po neredih vsled draginje, da se morajo cene za živila in druge najnujnejše življenske potrebščine izdatno znižati, so skoro po vseh krajih Italije izginila živila iz trgov. Trgovci oddajo le zelo malo množin zahtevanih potrebščin. Ribiči ne prinašajo rib na trg.

„Gazzeta di Venezia“ podaja v sporočilu iz Rima od 9. t. m. sledečo sliko o položaju v Rimu: Radi stavke tiskarjev sta izšla danes samo lista „Avanti“ in „Popolo Romano“. Demonstracije so se ponovile. Splošna stavka kaže, da bo končana. Tekom dneva je vendar bilo mnogo neprijetnih epizod. Ponoči je vojaštvo bivakiralo po ulicah. Tramvajski vozovi, ki so proti osmi uri zjutraj zapustili remizo, so kmalu zopet ustavili promet. Demonstranti so posebno naskočili čevljarnice in prodajalnice svinjskega mesa. Ena teh prodajalnic je bila popolnoma oplenjena. Mnogo žensk je odnašalo kupe gnjati in slanine. Vsega skupaj je bilo aretiranih 500 oseb. Obe delavski zbornici sta objavili letak, v katerem pozivljajo delavce zopet na delo, ker se je doseglo 50% znižanje cen za živila. Proglas pa ni dosegel svojega namena, ker se delavci niso vrnili na delo. Jutri pojdejo delavci zopet na delo, v stavki pa ostanejo tiskarji. Hud dogodek je zabeležiti, danes zvečer na trgu „Vittorie Emanuele“, kjer so karabinjeri streljali proti demonstrantom. Dva sedemnajstletna mladeniča sta bila ustreljena. Ogorčena množica je naskočila na oddelek karabinjerjev, ki so zopet streljali. Več ljudi je bilo ranjenih. Po tem dogodku še bolj ogorčena množica je hotela linčati karabinjere. Naskočila je dva kamjona, od katerih enega je zažgala. Ogorčenost in razburjenost množice prevladuje. Karabinjeri so bili odpoklicani.

Iz Vidma na Beneškem poročajo: Vsled draginje je prišlo danes v Spilimbergu do žalostnih izgredov. Mestna delavska zadruga je sklicala zborovanje, katerega se je udeležila velikanska množica. Oblasti so predvidevale izgrede ter so ukrenile potrebne varnostne odredbe. Po zborovanju je množica napadla De Rosine prodajalno, toda posredovali so karabinjerji, ki so množico razgnali. Demonstrantje so nato hoteli iti pred občinsko palačo, toda vojaški kordoni so jim zastavili pot. Množica je začela kričati in protestirati in je končno naskočila vojaške kordone ter jih predrla. Vojaki so pa začeli streljati s strojnicami, nakar se je množica razbežala. Bilo je pet oseb mrtvih in enajst ranjenih.

Bela Kun se pritožuje.

LDU. Budimpešta, 12. (Brezžično.) Načelnik ogrske sovjetske vlade in ljudski poverjenik za zunanje stvari, Bela Kun je poslal predsedniku mirovne konference Clemenceauju brezžično brzojavko: Gospod predsednik! V svoji noti z dne 13. junija t. l. ste mi zagotovili, da se bodo kraljeve rumunske čete umaknile in da bodo izpraznile vse ozemlje, ki je v omenjeni noti zelo podrobno označeno, kakor hitro bodo naše čete izpraznile kraje, ki po Vaši razsodbi pripadejo čehoslovaški republiki, in se umaknile za meje, določene za ogrsko zvezno republiko svetov. Že v tedanjem svojem odgovoru, in poznejši brzojavki sem izjavil, da bo socialistična zvezna republika svetov, Ogrska, ki želi preprečiti vsakršno nepotrebno prelivanje krvi, izpolnila Vašo željo. Kakor so pokazala dejstva, sem držal svojo besedo. V svojem odgovoru sem Vas obenem prosil, gospod predsednik, da blagovolite poskrbeti za vsa potrebna jamstva, ki naj nam zagotove, da se bodo tudi kraljeve rumunske čete pokorile naredbam aliiranih in asociiranih vlad. Prav zato, ker sem si prisvojih Vaše naziranje, da oborožena sila ne more odločati o končnoveljavnih mejah, in pa, ker nisem dobil nobenega objektivnega jamstva, sem izjavil v svoji zadnji brzojavki, da sprejmem kot nekako subjektivno jamstvo Vaše zagotovilo, da bodo kraljeve rumunske čete izpraznile ozemlje, ki se razprostira vzhodno od Tise in ki je sedaj popolnoma opustošeno ter oplenjeno. Vaši mandatarji, gospod predsednik, so Vam brezdvomno izjavili, da so naše čete ustavile bojevanje s čehoslovaško republiko, katero nam je ona sama usilila. Dne 24. junija so zasedle tostransko mejo nevtralnega pasu, ki smo ga določili v sporazumu z generalom Pelleom. Kraljeve rumunske čete bi se bile torej morale pokoriti odredbam aliiranih in asociiranih vlad, ki jih vsebuje Vaša brzojavka z dne 13. junija; dolžnost Rumunov bi bila, umakniti se nemudoma na črto, ki jim je bila predpisana. Otipen primer za njihovo miroljubnost in za njihovo voljo, prilagoditi se Vašemu naziranju o mejah, priborjenih z orožjem v roki, je dejstvo, da kraljeve rumunske čete kljub Vaši obljubi in Vaši naredbi ne samo niso naredile niti koraka za izpraznitev goriomenjenega ozemlja, ampak so celo po 24. juniju na več krajih ljuto napadle. Razume se, da so jih oddelki rdeče armade pri takih poizkusih krvavo odbile. Dasi smo obžalovali prelivanje krvi, smo vendar smatrali za svojo dolžnost, da onemogočimo rumunskim četam njihov namen, kljub formelnim poveljem aliiranih in asociiranih vlad započeti zopet borbo v velikem slogu. Nočemo tratiti časa z opisovanjem okrutnosti in zločinov, ki jih počenjajo kraljeve rumunske čete vsak dan; zadostovalo bo, ako Vam zatrdim, gospod predsednik, da so opustošenja, ki jih je zagrešil Hindenburg v severni Franciji, prave oaze v primeri z gospodarsko škodo, ki jo povzročajo s svojim barbarskim početjem rumunske čete na ozemlju katero so zasedle. Dovolite mi, gospod predsednik, da Vas vprašam, ima-li Vaša beseda in beseda aliiranih in asociiranih držav dovolj moči, da prisili Rumune k umiku na črto, katero ste jim predpisali v svoji brzojavki z dne 13. junija. Mislimo, da razpolagate s prisilnimi sredstvi, s katerimi bi mogli onemogočiti nepotrebno krvolitje, kadar bi Vaše naredbe veljale manj miroljubnim činiteljem, kakor je socijalistična ogrska republika svetov, ki je pritrdila premirju, potem ko je v bojih s čehoslovaško republiko izvojevala zmago za zmago. — Prosimo Vas torej, gospod predsednik, da blagovolite uveljaviti svojo voljo in voljo aliiranih in asociiranih držav napram sovražnemu nastopanju kraljevih rumunskih čet. Prav tako je tudi socialistična ogrska republika svetov izrazila samo svojo voljo, tedaj ko je privolila, da se končajo boji, katere ji je usilila čehoslovaška republika in katere je ona zmagoslavno vzdržala. Prosimo Vas, da ponovite svoje odredbe z dne 13. junija in uveljavite voljo aliiranih in asociiranih držav, že zato, da bo vlada socialistične ogrske republike mogla opravičiti pred svojimi državljani svojo koncilijantnost, ki je obstojala v tem, da smo sprejeli Vašo goriomenjeno izjavo kot jamstvo. Upam, da bodo aliirane in asociirane države znale pridobiti svoji volji veljavo in ugled tudi pri kraljevih rumunskih četah. — V Budimpešti, 11. julija 1919. — Bela Kun, ljudski poverjenik za zunanje stvari.

Najnovejša poročila.

GROF KAROLYI DEMISIJONIRAL.

LDU. Belgrad, 13. Ministrski predsednik **madžarske segedinske protirevolucijonarne vlade** grof Mihael Karolyi je demisijoniral. Na njegovo mesto pride Desider Abraham.

BLOKADA NEMČIJE KONČANA.

LDU. Versailles, 12. (DunKU.) Wolfov urad poroča: Vrhovni svet aliiranih sil je včeraj sklenil, da opusti od danes dalje blokado proti Nemčiji.

45-URNI DELAVNI TEDEN NA NIZOZEMSKEM.

LDU. Haag, 12. (DunKU.) Druga zbornica je sprejela zakonski načrt glede 45-urnega delavnega tedna.

BOJE SE 21. JULIJA.

LDU. Versailles, 12. (DunKU.) Iz Pariza poročajo: Sredi priprav za proslavo zmage stoji Pariz v sredini najsrditejših političnih in gospodarskih bojev. Splošno stavko, ki jo je pričakovati dne 21. julija, namerava vlada preprečiti s kazenskimi odredbami. Brez dvoma misli popolnoma resno, kakor mislijo resno tudi rudarska deležja (društva). Prvi tajnik splošne delavske zveze je izjavil, da bode ob manifestacijah dne 21. julija pač mnogo mrtvih in ranjenih, ker je pripravila vlada 100 tisoč mož, da zabrani izgrede. Vlada se prizadeva na vse kriplje, da obvlada položaj. Pripravljena pa je skoro vsak dan kaj priznati, da se delo ne opusti.

FRANCOSKA OJAČENJA NA REKI.

LDU. Reka, 13. Vsled zadnjih izgredov je bila ojačena francoska posadka za 2000 Senigalov.

ZOPETNO SKLICANJE TRŽAŠKEGA MESTNEGA SVETA.

LDU. Trst, 12. Po preteku več kot petih letih je bil snoči prvič zopet sklican tržaški mestni svet. Sedanjemu mestnemu svetu je že davnaj potekla poslovna doba, in socijalni demokratje, ki so odločno zahtevali, da naj se razkličejo volitve, so odložili svoje mandate, ker se ni ustreglo njihovi upravičeni zahtevi. Mestni svet je torej danes nepopolen že zaradi izstopa socijalnih demokratov, ki odločno stoje na stališču, da prejšnja večina nikakor nima več pravice, da bi zastopala tržaško prebivalstvo, ki ji je v ogromni večini nasprotno. Socijalni demokratje se torej seje niso udeležili. Okrnjenost mestnega sveta pa postaja še očitnejša po izjavi slovenskih mestnih svetovalcev, da se ne bodo udeleževali sej mestnega sveta. Ostajajo torej sami pristaši bivše laške liberalne stranke.

STAVKA BANČNIH URADNIKOV V SPLITU.

LDU. Split, 11. (DDU.) Včeraj so začeli stavkati vse bančni uradniki v Splitu. Stavki so se pridružili vsi bančni uradniki po deželi.

TEŽEK POLOŽAJ ITALIJE.

LDU. New York, 12. (DunKU.) Iz Pariza poročajo, da je položaj v Italiji jako resen. Govori se, da pošljejo zavezniki vojne ladje, ki naj pomagajo italijanski vladi v pristaniških mestih. Pri nemirih v Rimu je bilo 20 oseb ubitih in 100 ranjenih.

Aprovizacija.

Sladkor za julij, ki se nakazuje trgovcem danes, v pondeljek, 14. t. m., se prodaja na odrezke št. 3 sladkornih izkaznic za junij. Na odrezek št. 2 se dobi tudi še naprej sladkor za junij, ako ga stranke še niso dobile. Ostala sladkorna izkaznica in odrezek št. 4 je še nadalje veljavna, ker se bode oddajalo nanje drugo blago. — Kilogram sladkorja za junij stane 6 K 80 vin., za julij pa 7 K 60 vin.

Izdajatelj: Josip Petejan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Velika tovarna na Spodnjem Štajerskem išče zanožnega, solidnega

strojnega ključarja.

Ponudbe pod „Tovarna“ na upravništvo tega lista.

išče se
bratovskoskladnični
zdravnik za Hrastnik.

Nastop 1. avgusta 1919. — Plača po dogovoru. — Cenjene ponudbe na bratovsko skladnico v Trbovljah.

Dva strugarja
in več
ključavničarjev
išče
Kranjska tvornica železne i bravarske robe
v Kamniku.

Rezalni stroj za papir
kupi
UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.

Neizprosna usoda nam je ugrabila danes našega sodruga

FRANCETA LADIHA

Priporočamo ga v blag spomin.

Hrastnik, 13. julija 1919.

Krajevna politična organizacija. Konsumno društvo rudarjev.

Unija slovenskih rudarjev, podružnica Hrastnik.

Zahvala.

Ker nam ni možno, vsakemu posameznemu posebej se zahvaliti za dokaze srčnega sočutja povodom težke izgube vsled smrti našega predragega in nepozabnega soproga, oziroma očeta

Frica Doležalek

izrekamo tem potom sekciji kovinarjev kakor vsem cenjenim sodrugom in sodružicam ter rudarski godbi za ganljive žalostinke najprisrčnejšo zahvalo.

Hrastnik, 10. julija 1919. Globoko žalujoča rodbina Doležalek.

Za uvoz in izvoz prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z Ia. referencami. **Import in export**
FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

Pisarna Jos. Stadler
se nahaja sedaj v
Sodni ulici štev. 11
preje Cesta na Rudolfovo železnico št. 7.

Šmarješke toplice -- Mirni gaj!

Slavnemu občinstvu se vljudno naznanja, da so Šmarješke toplice — Mirni gaj — popolnoma na novo preurejene ter se najtopleje priporočajo vsem, ki se hočejo iznebiti **putike** ali pa **revmatizma.**

Vsak, kdor želi čez poletje uživati sveži zrak na mirnem kraju, dobi okrepčilo in, če je bolehen, tudi zdravje.

Do Šmarjeških toplic — Mirni gaj — je od Novega mesta po okrajni cesti čez Sent Peter z vozom komaj 3/4 ure. Pošti sta Šmarjeta ali pa Bela Cerkev na Dolenjskem.